NOAH E. COTSEN LIBRARY OF
YIDDISH CHILDREN'S LITERATURE

STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY
NO. 13420

BROYT

Izi Kharik

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS
413 256-4900 | YIDDISH@BIKHER.ORG
WWW.YIDDISHBOOKCENTER.ORG

•

MAJOR FUNDING FOR THE
STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY
WAS PROVIDED BY:

Lloyd E. Cotsen Trust
Arie & Ida Crown Memorial
The Seymour Grubman Family
David and Barbara B. Hirschorn Foundation
Max Palevsky
Robert Price
Righteous Persons Foundation
Leif D. Rosenblatt
Sarah and Ben Torchinsky
Harry and Jeanette Weinberg Foundation
AND MEMBERS AND FRIENDS OF THE
National Yiddish Book Center

•

The *goldene pave*, or golden peacock, is a traditional symbol of Yiddish creativity. The inspiration for our colophon comes from a design by the noted artist Yechiel Hadani of Jerusalem, Israel.

The National Yiddish Book Center respects the copyright and intellectual property rights in our books. To the best of our knowledge, this title is either in the public domain or it is an orphan work for which no current copyright holder can be identified. If you hold an active copyright to this work – or if you know who does – please contact us by phone at 413-256-4900 x101, or by email at cmadsen@bikher.org.

מוזיק
ס. פאלאנסקי
ברויט
טעקסט
אי. כאריק
1930

ברויט

YIVO INSTITUTE

טעקסט אי. כאַריק

מוזיק ס. פּאָלאָנסקי

צענטראַלע יידישע ביבליאָטעק
און פּרעסע ארכיוו

PRINTED in U.S.S.R.

צענטראַלער פעלקער־פאַרלאַג פון פ.ס.ס.ר.
מאָסקווע — כאַרקאָוו — מינסק — 1930

דרוקערײַ פון װײַסרוסישן
מעלוכע־פאַרלאַג א.ג. סטאַלין.
באַשטעל. 1595. טיראַזש 3000.
גלאַװליטבעל 1412.

אַרײַנפֿיר.

פון איזי כאריקס פּאָעמע „ברויט“ זײַנען דאָ גענומען געוואָרן באזונדערע מאָמענטן, וואָס שאפן צוזאמען א קאָמפּאָזיציאָנעל־פארגאנצטע ווערק.

די פּאָעמע דארף מען אויספירן לויטן סיידער, ווי זי איז דאָ געגעבן געוואָרן. וואָס ס'איז שײַך דער סאָלאָ „דער זיידע מיטן אייניקל“ פּאָדערט עס א גוטן זינגער (באריטאָן) מיט א געהעריקער מוזיקאלישער צוגרייטונג. איבער אזעלכע זײַנען ניטאָ אין כאָר, איז שוין בעסער אינגאנצן ניט אויספירן דאָס ליד.

די איבעריקע לידער קענען אָבער אויסגעפירט ווערן אפילו דורך געוויינטלעכע קלוב־כאָרן.—

די פּאָעמע דארף פארענדיקט ווערן מיט דעם איבערכאזערן פון דעם נומער 4.

צוליב באקוועמלעכקײַט האָבן מיר אונטער די נאָטן געגעבן די ווערטער מיט דעם לאטײנישן שריפט.

די אויסיעס: š, x און j לייענען זיך ווי ש, כ און זש. די פּאָעמע איז צום ערשטן מאָל אויסגעפירט געוואָרן דורך דער יידישער מעלוכישער כאָר־סטודיע אונטער דער אָנפירונג פון דעם אווטאָר.

ס. פּאָלאָנסקי.

מינסק, 15 נאָיאבר 1929 יאָר.

№ 1.

— אזוי, צי אזוי, נאָר סע שמעקט שוין מיט מארט,
האָבן ייִדן געגרייט זיך, גערעדט און געווארט.

איז פון שטאָט אָנגעקומען א יונגער יעווסעק,
די ערדן צעטיילט זיי,—און ווידער אין וועג...

זייַנען קינדער, און רינדער און טאטעס, און פערד
געפאָרן, געקומען,—און אָט איז די ערד...

שטייט דאָרט א פאלעך צעשטויבט און צעשטערט,
און מיט לאָזע און גראָז איז באוואקסן די ערד!

האָבן זיך עלטערע ייִדן פארקלערט...
— וואָס טוט מען, ווי טוט מען, גיי שפּיל זיך מיט ערד!

קוקט מען און שווייַגט מען... אז גרויס איז די לאסט,
צי וועט מען דאָ בלייַבן, צי קומט מען צו גאסט...

זויז דער ייִנגסטער, א פלינקער, ארויס אף דער ערד,—
— וואָס איז דאָ צו טראכטן?—און שפאנט אויס די פערד.

איז דער ייִנגסטער דער ערשטער צום פאלעך אוועק,
זייַנען אלע ארויס פון די פערד,—און אן עק.

№ 2. נאַכט. פאַרמאַטערט.

נאכט. פארמאסערט. שווער. שטיל.
ליגן מענטשן מידע אפן דיל.

צעשלייַדערט און צעוואָרפן אף צעבראָכענעם פארקעט,
שלאָפן מידע מענטשן. נאכט. שפעט.

האָט זיך אינמיטן נאכט א ייִנגעלע צעוויינט:
— „כ׳האָב מוירע, מאמע,—לאָמיר גיין אהיים״.

כאפט זיך אוף די מאמע,—איז דער פאלעץ פרעמד,
דריקט זי צו איר קינד נאָך נעענטער צום העמד...

— „וועסטו איצטער וויינען, לאָז איך דיך אליין,
א ייִנגעלע דארף שלאָפן—און דאָ איז אונדזער היים״.

נאכט. פארמאטערט. שטיל. שווער.
שלאָפן מידע מענטשן אף דער ערד.

וויג־ליד .№ 3

ס'איז קיין ברויט אין שטוב ניטאָ נאָך,
שלאָף מיין קינד, מיין שטייפס
איך קען נאָך איצטער דיר ניט זינגען
פון א פעלד, וואָס רייפט...

פעס און זאפטיק זיינען פעלדער
און אין שטוב איז לער.
נאָענט גייט ארום דיין טאטע,
רייסט אוף בגייט די ערד.

גייט דיין טאטע נאָכן אקער
שווער און אויסגעדרייט,
וועט כאָטש גיין בא דיר דער אקער,
ווי אן אקער גייט...

דו וועסט וואקסן, דו מוזט וואקסן
מיטן וווקס פון בוים.
שווערע מי וועט זיין דיין כאַוועד,
פעטע ערד—דיין היים.

און ווען ס'וועט ווערן,—ווי מע זאָגט אונדז,—
גרינג אף גאָרער ערד,—
זאָלסטו ויסן, אז דיין מאמען
איז געוועזן שווער...

4 №. עס קלינגט און בלאנקט.

עס קלינגט און בלאנקט אין ברייטן טאָל
און קלונג און קלאנג פון שווארצן שטאָל
פארגייט זיך אין די קאָסעס,
טוי און זון און שטיקער גאָלד
רינט פון הויך און פאלט אין טאָל
צעמישט זיך מיט די גראָזן.

פײַכטע גראָז, בלײַבט שטיל און רוי
ברידער, הערט, ניט אײַלט אזוי,
קאָסעס ציטערן פאר שטיינער,
די זון איז הויך, און ס'העלט און ס'ברענט,
עך, ווז נעמט מען טויזנט הענט
איין פאָר הענט איז ווייניק!

5 №. דאָס ליִד פון יישוווניקעס.

הענט געהאָדעוועט צום בויען!
איז יעדע האנט א קרעפטיקער בריטאן,
איז גוט מיט זיי צווישן ערד און טויען
אין ברוסט א זעץ טאָן זיך:—פאראן!

פאראן אן ערד, איז גוט אף איר צו טרעטן...
און דאָס גראָז איז פעט אזוי און גרין.
בא קיינעם דארפן מיר קיַין ברויט ניט בעטן,—
מיר רייַסן דאָס פון יעדער דעסיאטין.

ערד, געשמאקע, פעטע גרונטן.
און זון, וואָס גיסט זיך אָן, וואָס צייַטיקט און וואָס ברענט.
מיר שטייען קעגן אייך דאָ הויכע און געזונטע
נאט!—מיר שענקען אייַך פארהארטעוועטע הענט.

מיר האָבן הענט, און הענט איז אונדזער אייגנס,
אז וואָס פארמאָגן מיר נאָך דאָ אף גאָרער וועלט!— —
— — — — — — — — — — — —

אזוי האָבן יישוווניקעס, פארצויגן
א ליד א פראסטע איבער פעלד

№ 6. דער זיידע מיטן אייניקל.

הינטער שײַער, הינטער שטאָל: שטויב און הייסע ווינטן,
האלבער טאָג, צוויי פאסטעכער, א סטאדע און א הינטל.

זאט מיט זון, מיט מילך און גראָז—רוט א מידע סטאדע.
זאָגט דער זיידע:—„אי, א היץ!“ זאָגט דאָס אייניקל:—„אוואדע!“

זיצט דער זיידע אף א שטיין און גלעט א בא[illegible] א ווײַסע.
— לאָז צורו די מידע שאָף און—שקאָץ—הער צו א מײַסע:

צוריק מיט דרײַסיק־פערציק יאָר,—איך געדענק שוין ניט גענויער,—
האָבן מיר דעם פאלאץ דאָ געבויט, שטעטלדיקע בויער.

איז דער גראף געווען א בייזער גראף, א שטרענגער, נאָר א וויצלינג,
פלעגן מיר אים רופן:—„פאני גראף“ און ער אונדז:—„פאני איצקי“.

האָבן מיר דעם פאלאץ אים געבויט— א פאלאץ אָן אנטיקל
מיט געזימסן און מיט מירמל־טרעפּ, מיט אלע זיבן גליקן.

איז, אָט!—ווען מע האָט אין לופטן שוין געשניצט די קאָלאָנאדע,
האָט זיך איינער פון אונדז אויסגעגליטשט, א פאל געטאָן און—נא—דיר!

וואָס טוט מען איצט? וווּ לויפט מען איצט? וווּ קריגט מען איצט א מיטל?
בין איך צום גראף אף גיך אוועק,—צעטומלט,—אין א היטל,
און גלײַך אין זאל, און צו דעם גראף— — —
„צו אלדי שווארצע יאָרן! — — — — — — — —
פאסטעך מײַנער—גיב א קוק, די סטאדע קריכט אין קאָרן!“
בלײַבט דער זיידע אפן שטיין, און דאָס אייניקל אלץ פלינקער.
הויבט די בײַטש, און טרײַבט און שמײַסט — „אוווהין?—מיזינקע!“

זאט מיט זון, מיט מילך און גראָז—רוט צוריק די סטאדע.
זאָגט דער זיידע:—„אי, א היץ!“, זאָגט דאָס אייניקל:—„אוואדע“...

№ 7. געקומען זיינען געסט.

געקומען זיַינען געסט פון שטעטל און פון דאָרף
און אלע זיַינען נאָענט און פארשיידן,
געקומען זיַינען געסט פון שטעטל און פון דאָרף:
פויערים און שטעטלדיקע יידן.

איז דאָ געדיכט, צעבושעוועט און הייס,
א הארמאָניק שריַיט און לידער ווערן נאָענט.
ס'איז דער פאלעך גרויס, דער אוילעם איז דאָ גרויס.
און זאָל מען גיך דאָ עפּענען דעם אָוונט.

נאָר אז געסט זיַינען פון שטעטל און פון דאָרף
און אלע זיַינען נאָענט און פארשיידן,
גיט מען זיך א שטעל אוף און א וואָרף,—
און אלע ברעכן שוין א ביינערדיקס, א דריידל...

טאנצט מען שווער צום העפקערדיקן טאקט,—
א טאנץ אזא פון גייענדיקע וועלדער...
און נאָענט ליגט א ווייכע יולי־נאכט
גינענדיק און טויִק אף די פעלדער.

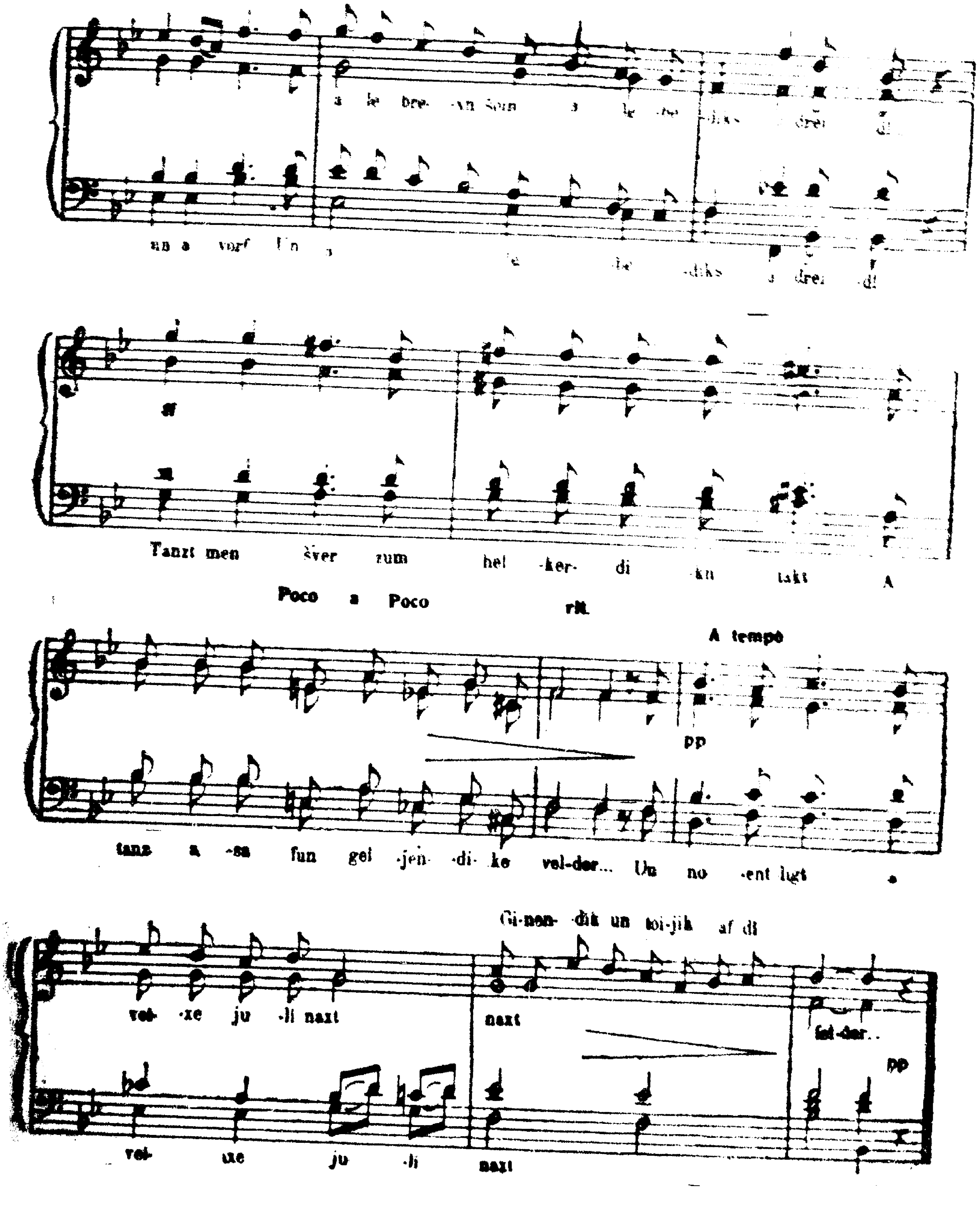
Tanzt men šver zum hel -ker- di -kn takt
Poco a Poco
rit.
A tempo
pp
tanz a -sa fun gel -jen- -di- ke vel-der... Un no -ent ligt
Gi-nen- -dik un toi-jik af di
vel- -xe ju -li naxt
naxt
fel-der..
pp
vel- xe ju -li naxt

J.C.

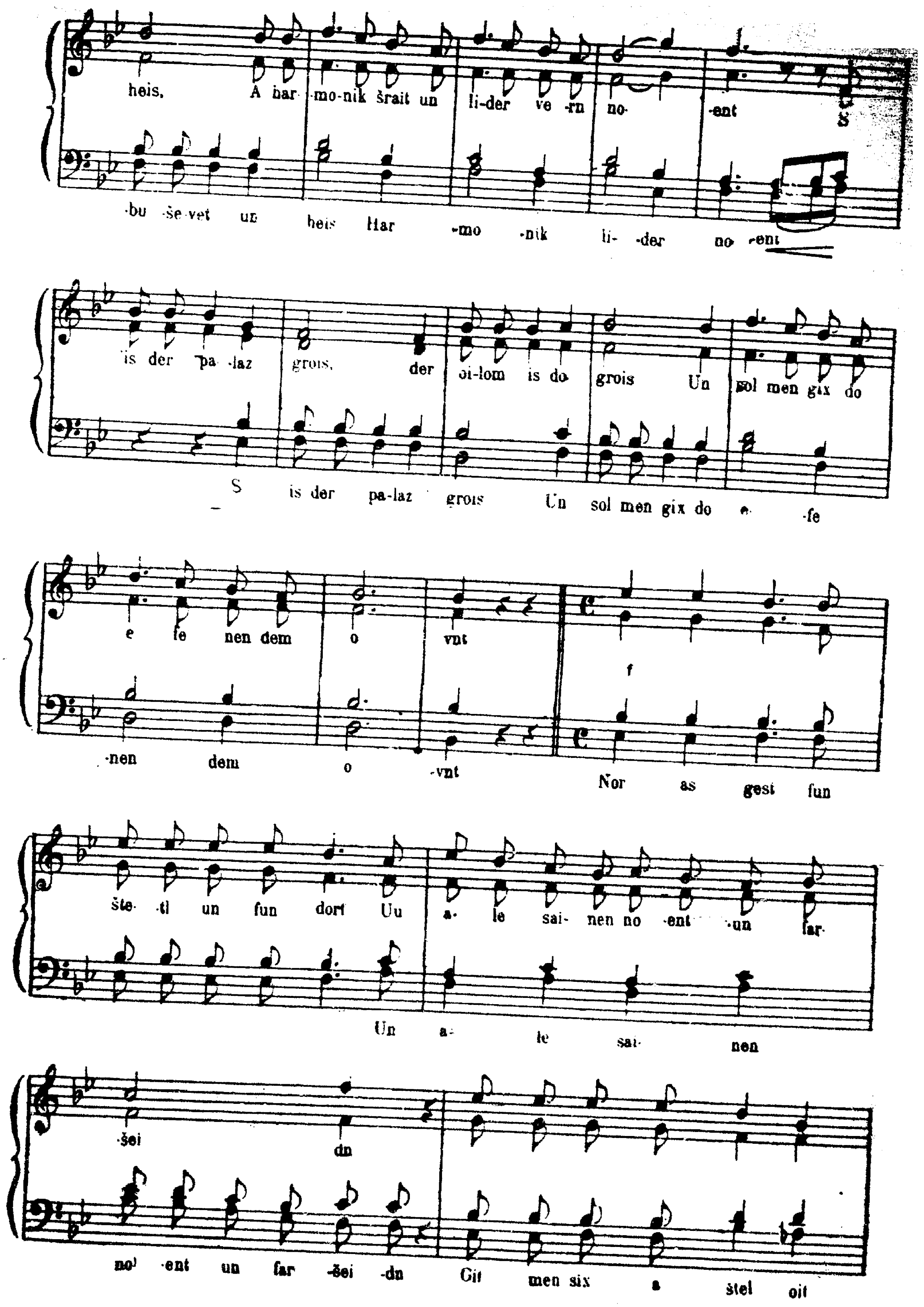
heis, A har -mo-nik šrait un li-der ve -rn no- -ent
-bu -še-vet un heis Har -mo -nik li- -der no -ent
is der pa -laz grois, der oi-lom is do grois Un sol men gix do
S is der pa-laz grois Un sol men gix do e -fe
e fe nen dem o vnt
-nen dem o -vnt Nor as gest fun
f
šte- -tl un fun dort Uu a- le sai- nen no -ent -un far-
Un a- le sai- nen
-šei dn
no -ent un far -šei -dn Git men six a štel oit

Allegro Moderato

№ 7 Gekumen sainen gest

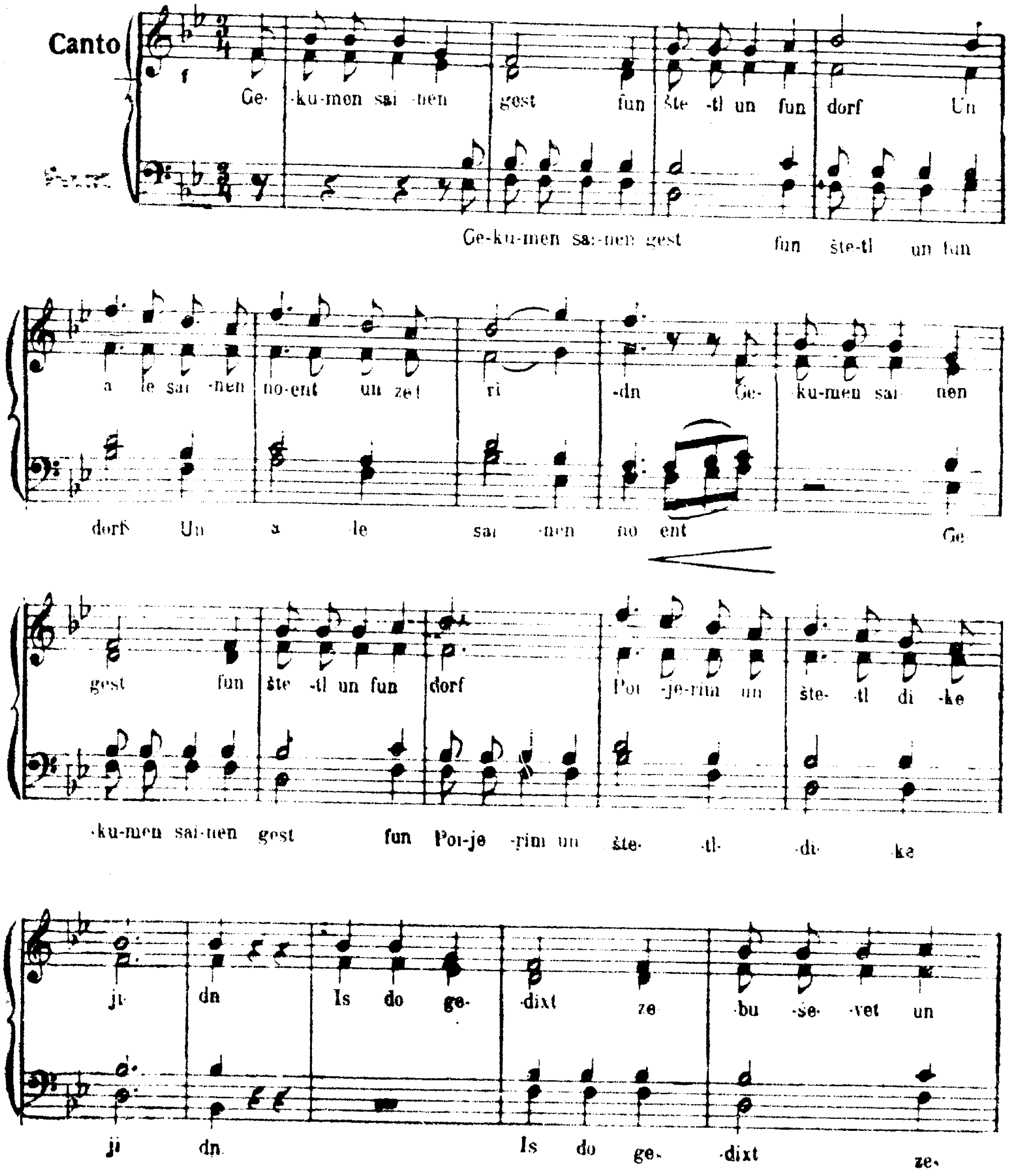

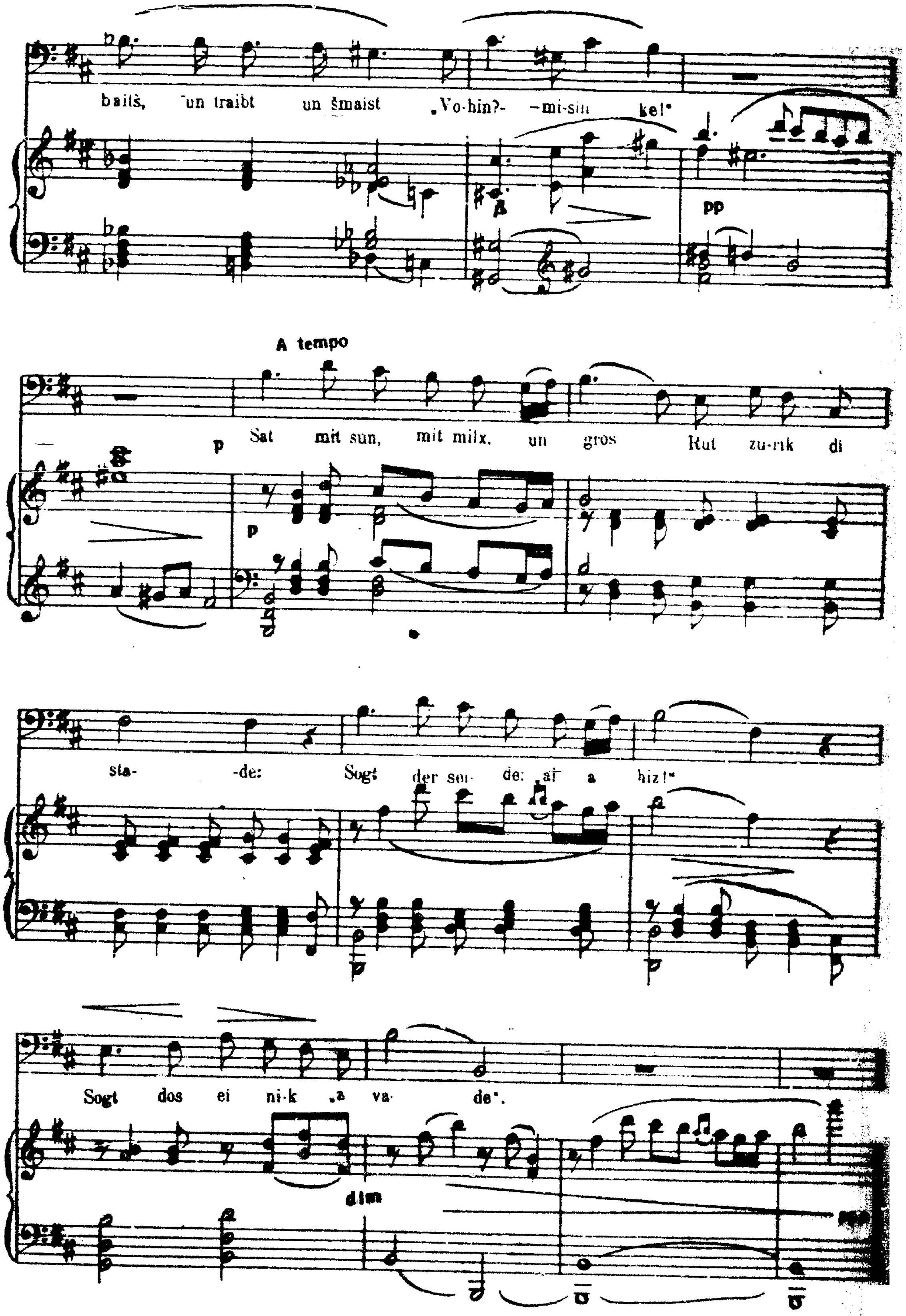
baitš, un traibt un šmaist „Vo-hin?- -mi-sin ke!“
pp
A tempo
p
Sat mit sun, mit milx, un gros Kut zu-rik di
p
sta- -de: Sogt der sei- de: af a hiz!“
Sogt dos ei ni-k „a va- de“.
dim

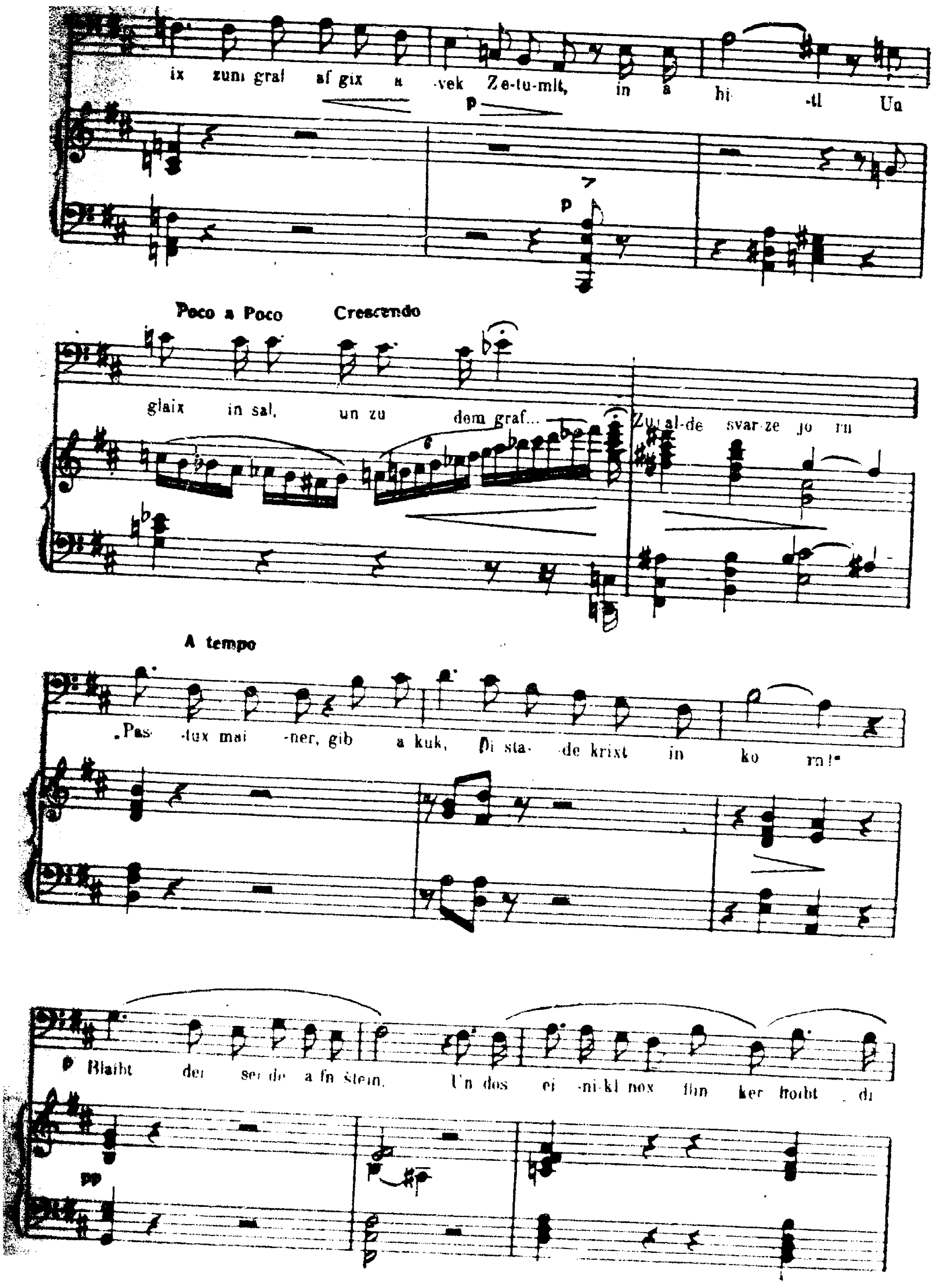

ix zum graf af gix a -vek Ze-tu-mlt, in a hi -tl Ua
Poco a Poco Crescendo
glaix in sal, un zu dom graf...
Zu al-de svar-ze jo rn
A tempo
„Pas -tux mai -ner, gib a kuk, Di sta- de krixt in ko rn!“
Blaibt der se- de a fn stein. Un dos ei -ni-kl nox fun ker hoibt di

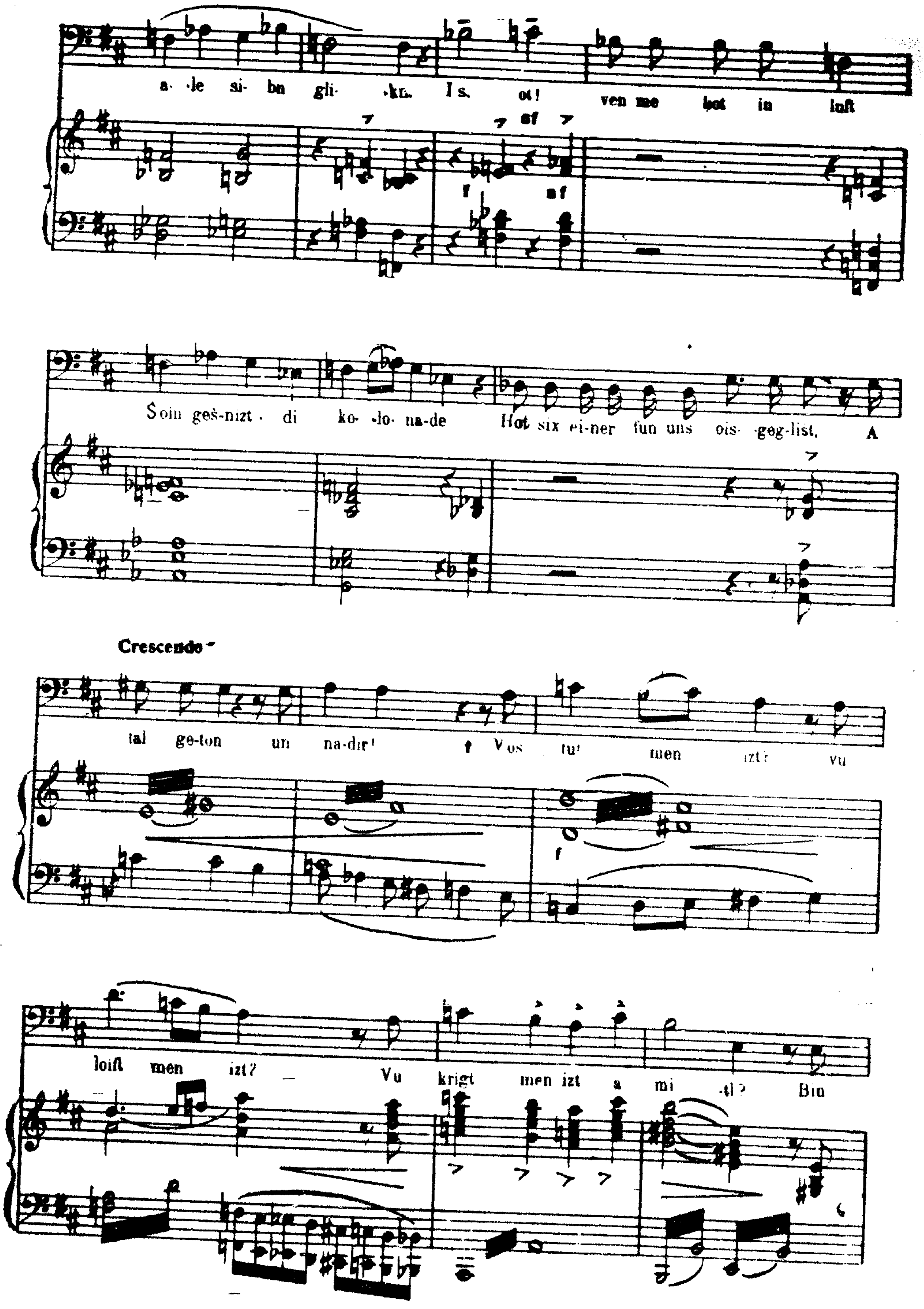

a- -le si- bn gli- -kn. Is. ot! ven me hot in luft
Soin geš-nizt - di ko- -lo- na-de Hot six ei-ner fun uns ois- -geg-list, A
Crescendo
tal ge-ton un na-dir! Vos tu! men izt? vu
loift men izt? — Vu krigt men izt a mi- -tl? Bin

ש׳ ברייש

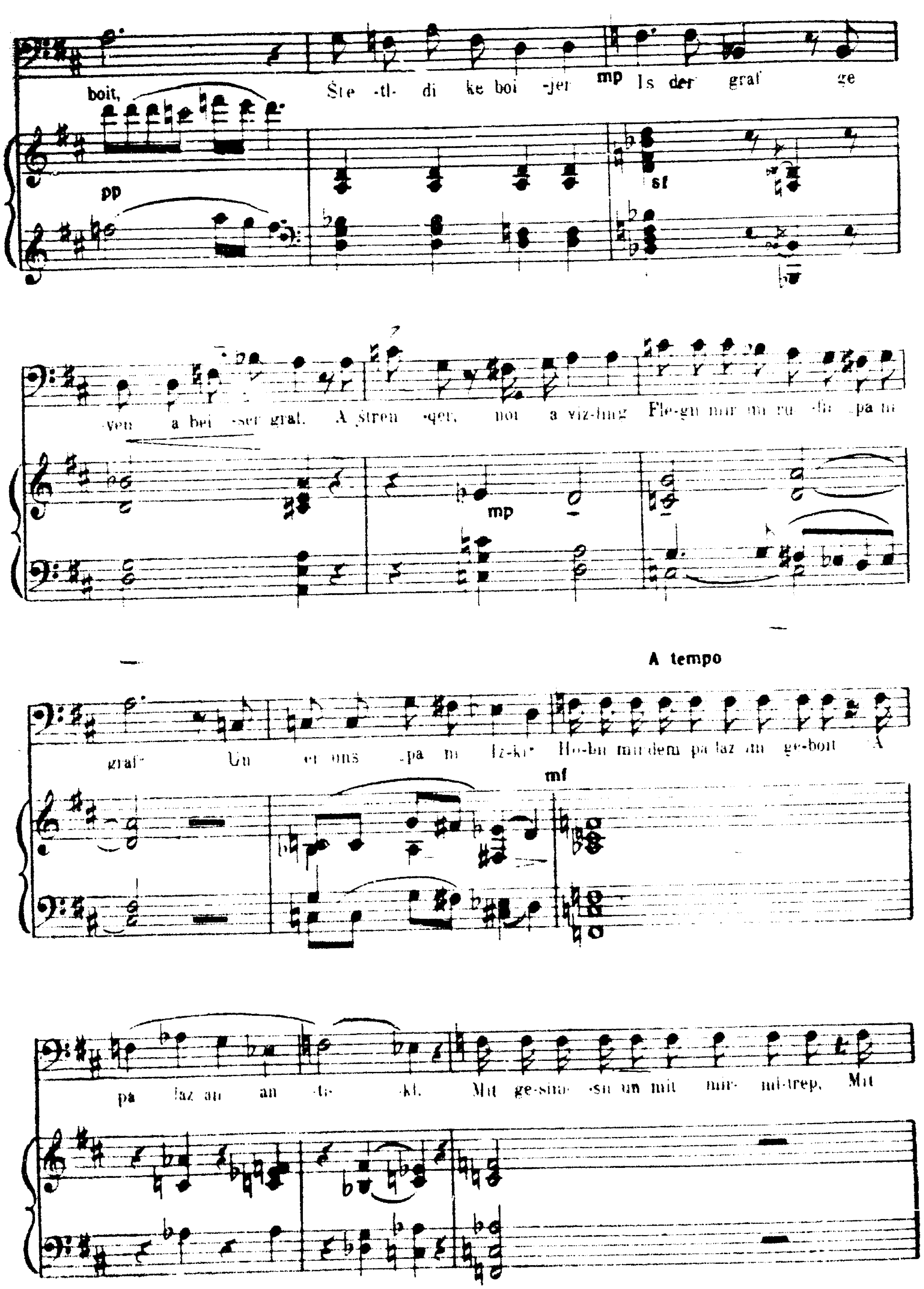
boit, Šte -tl- di ke boi -jer
mp Is der graf ge
pp
sf
mp
A tempo
mf

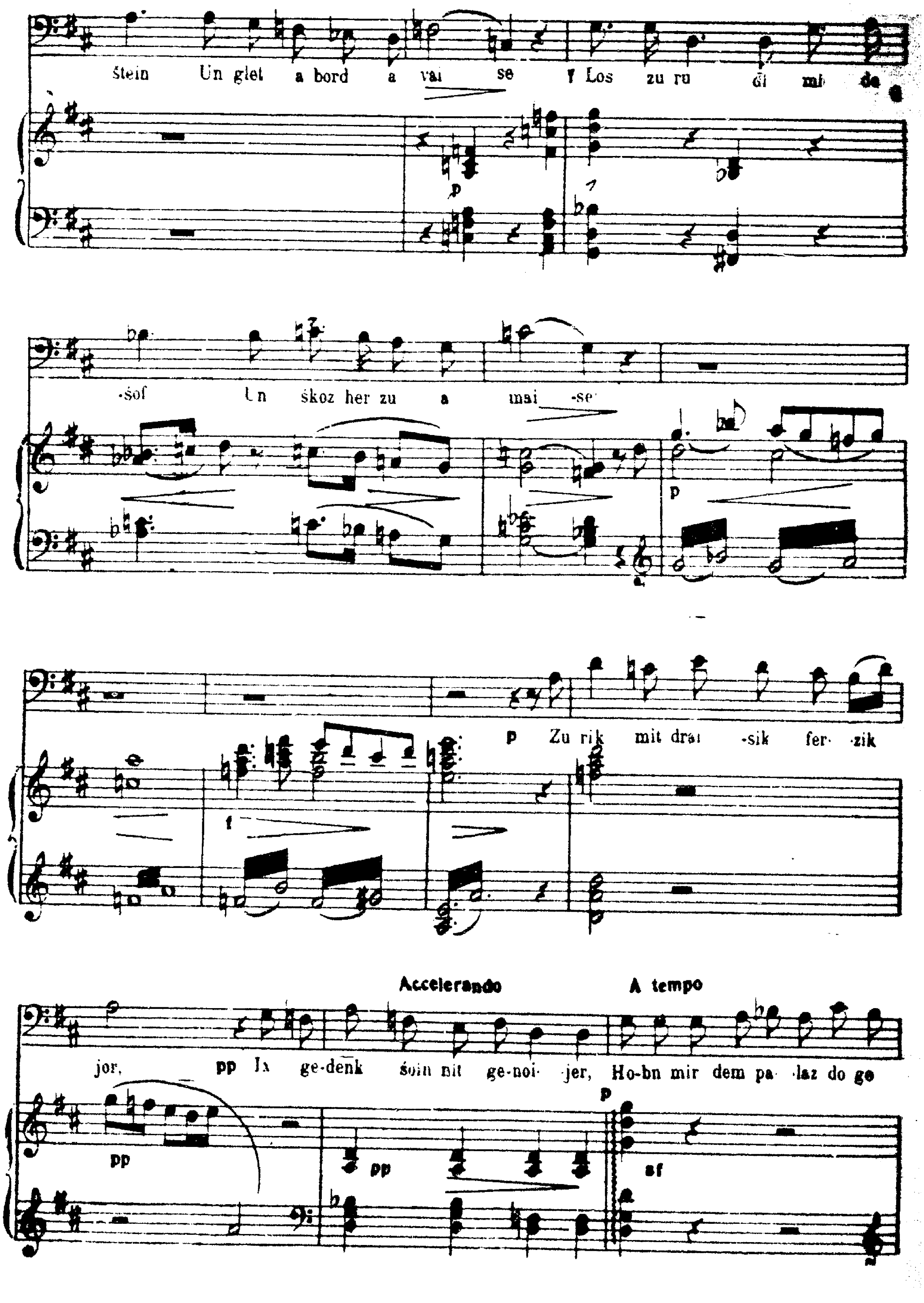
štein Un glet a bord a vai se Los zu ru di mi de
-šof Un škoz her zu a mai -se
Zu rik mit drai -sik fer- -zik
Accelerando
A tempo
jor, Ix ge-denk šoin nit ge-noi- -jer, Ho-bn mir dem pa- -laz do ge

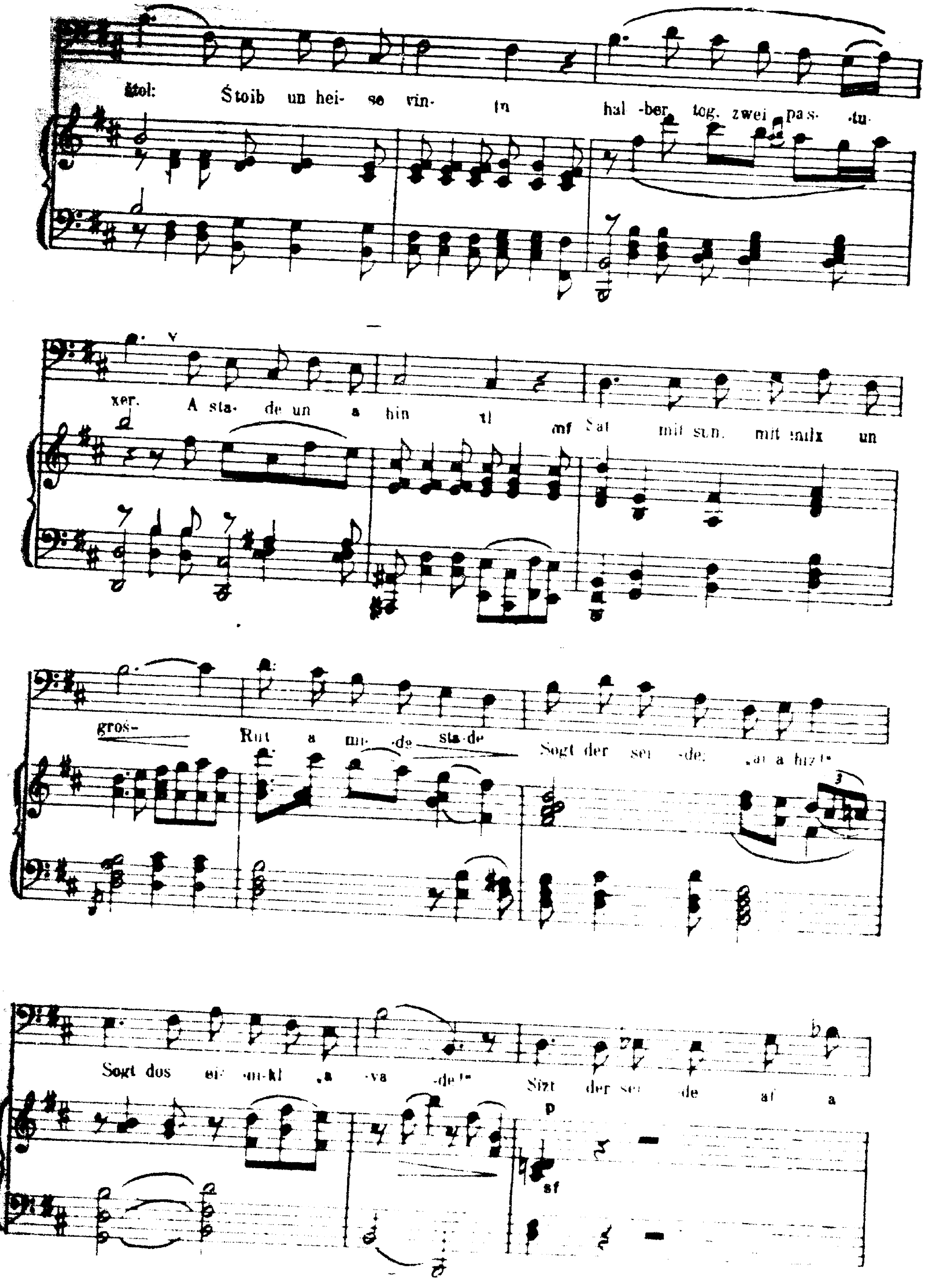
Štol: Štoib un hei- se vin- tn hal -ber tog. zwei pas- tu-
xer. A sta- de un a hin tl Sat mit sun. mit milx un
gros- Rut a mi- de sta de Sogt der sei -de: „ai a hiz!"
Sogt dos ei- ni-kl „a va -de!" Sizt der sei de af a

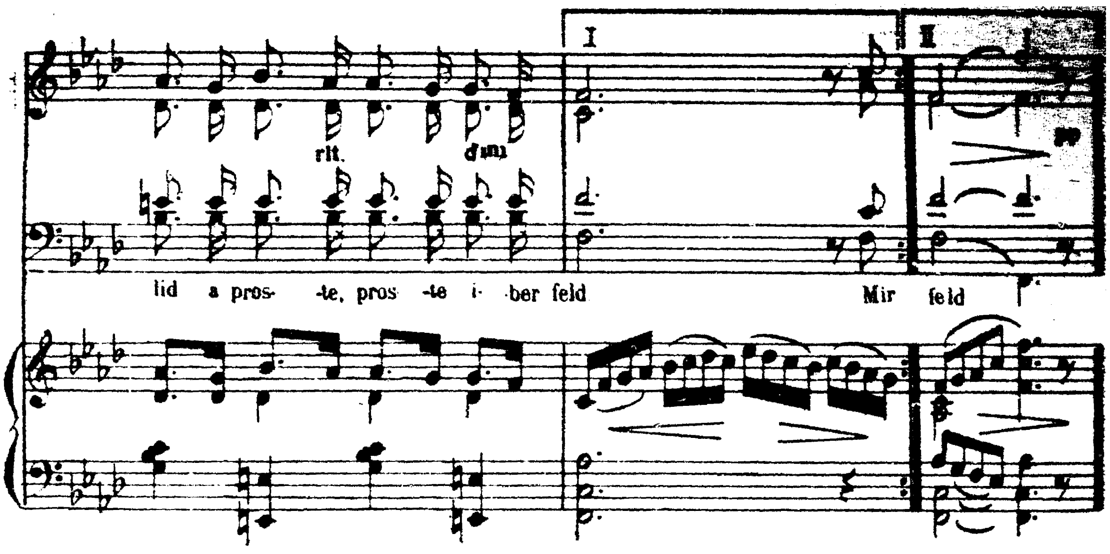

№ 6 Der seide mitn einikl

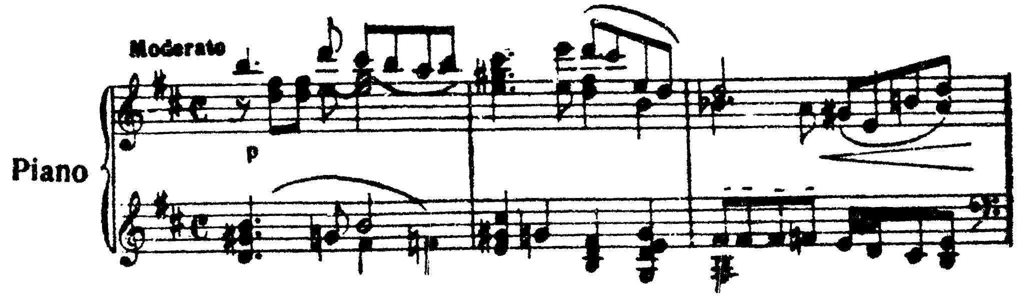

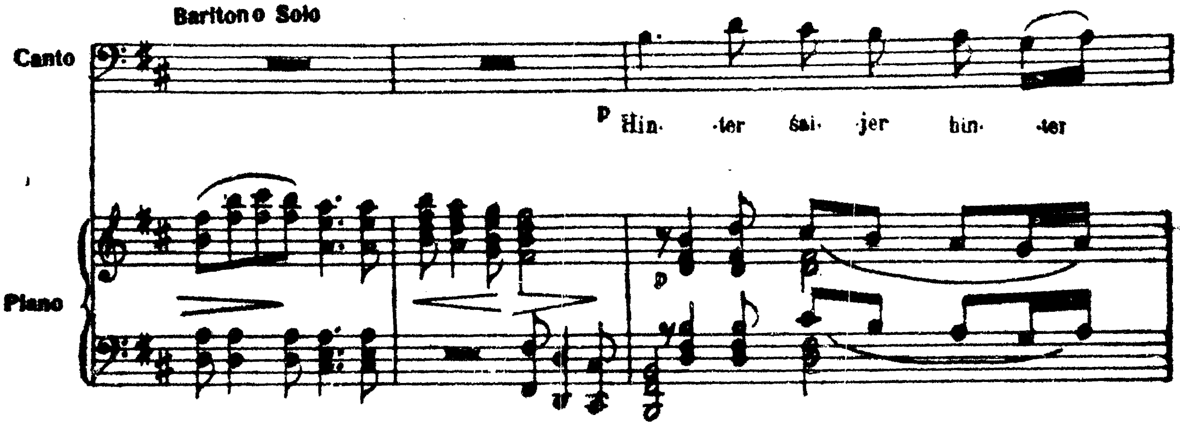

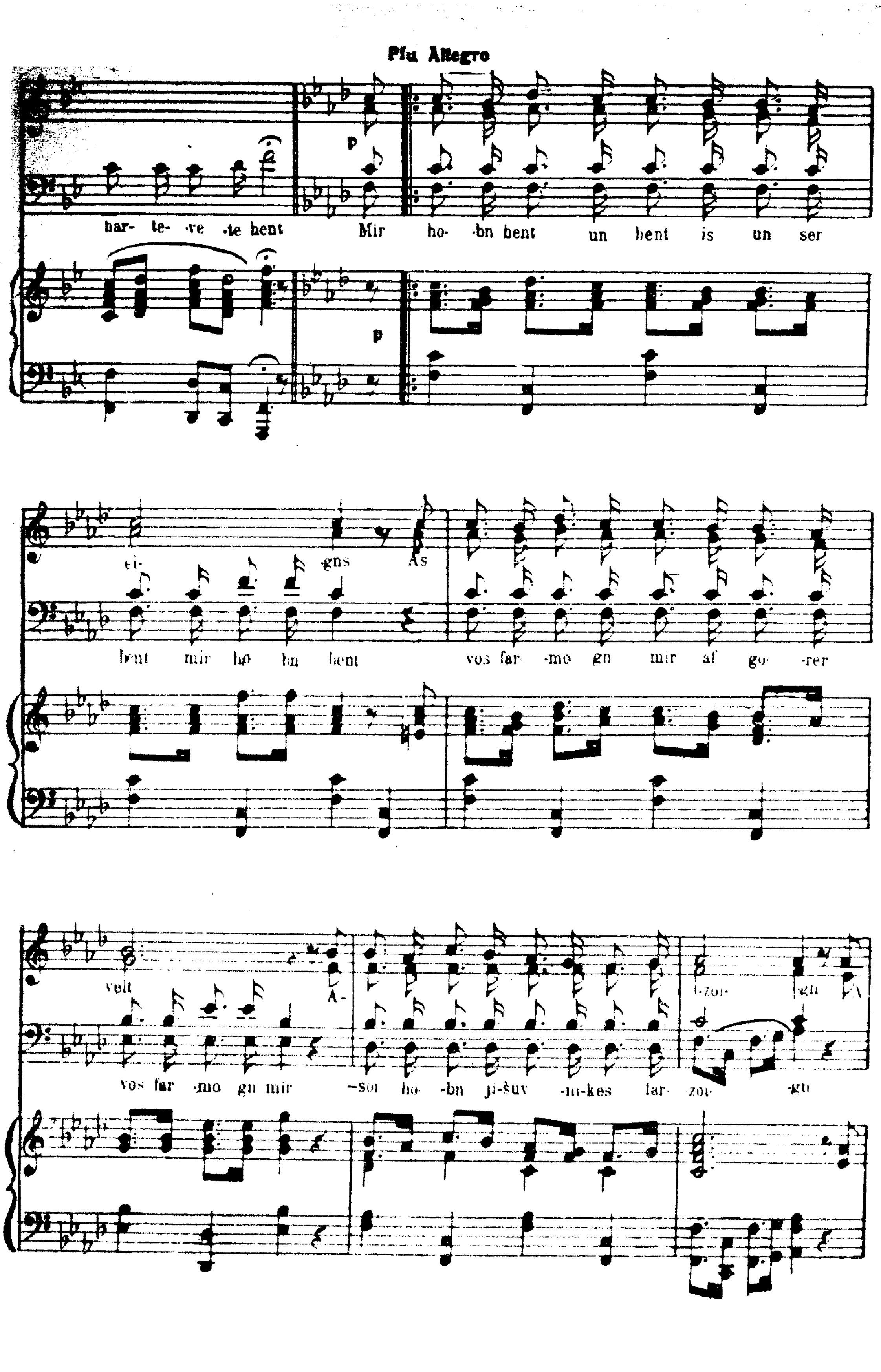
Piu Allegro
har- te- -ve -te hent
Mir ho- -bn hent un hent is un ser
ei- -gns As
hent mir ho bn hent
vos far -mo gn mir af go -rer
velt A-
-zoi- -gn A
vos far -mo gn mir
-sol ho -bn ji-šuv -ni-kes far- zoi- -gn

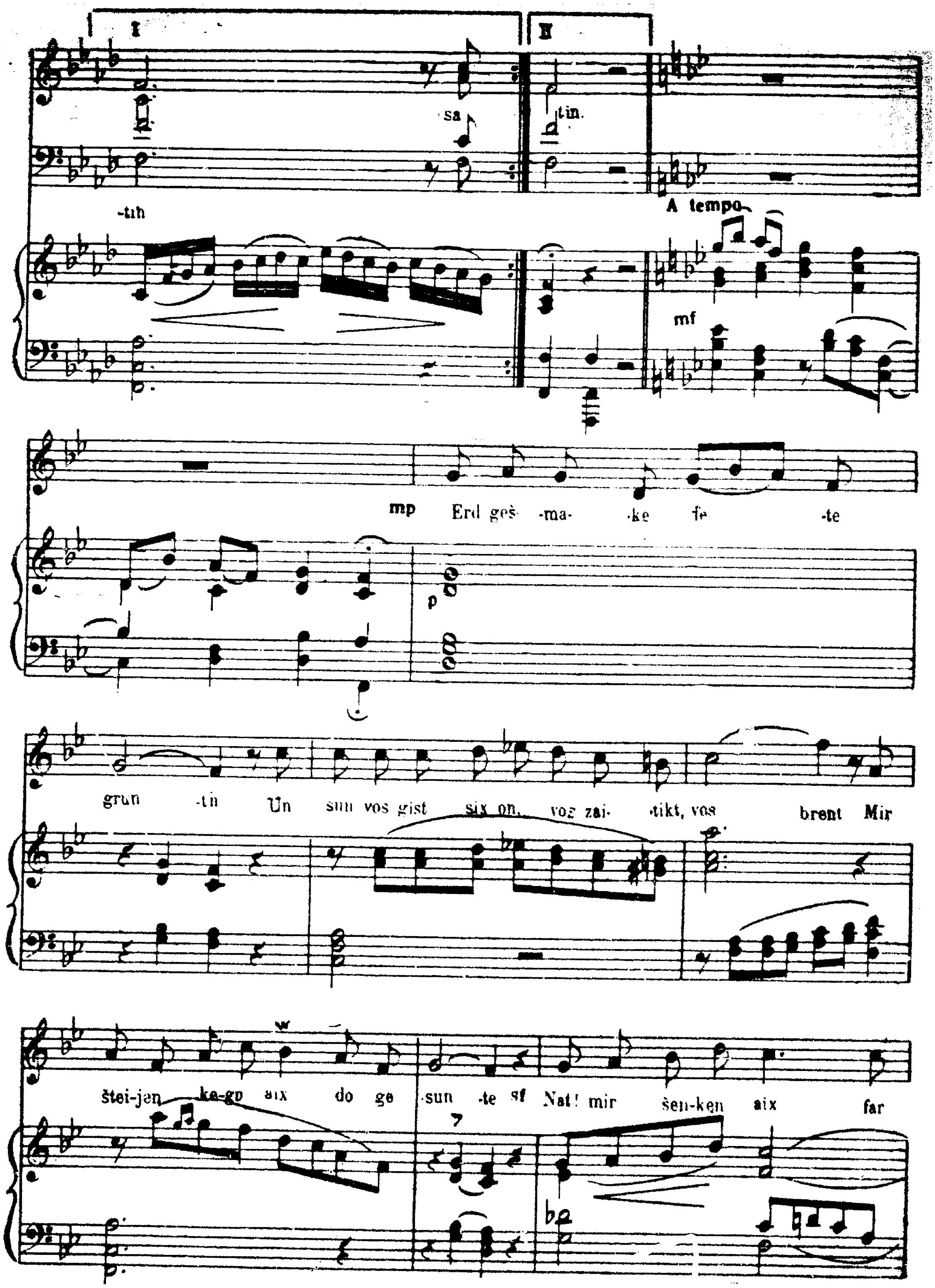
I
II
sa
tin.
-tin
A tempo
mf
mp
Erd geš -ma- -ke fe -te
p
grun -tin Un sun vos gist six on, voz zai- -tikt, vos brent Mir
štei-jen ke-gn aix do ge -sun -te sf Nat! mir šen-ken aix far

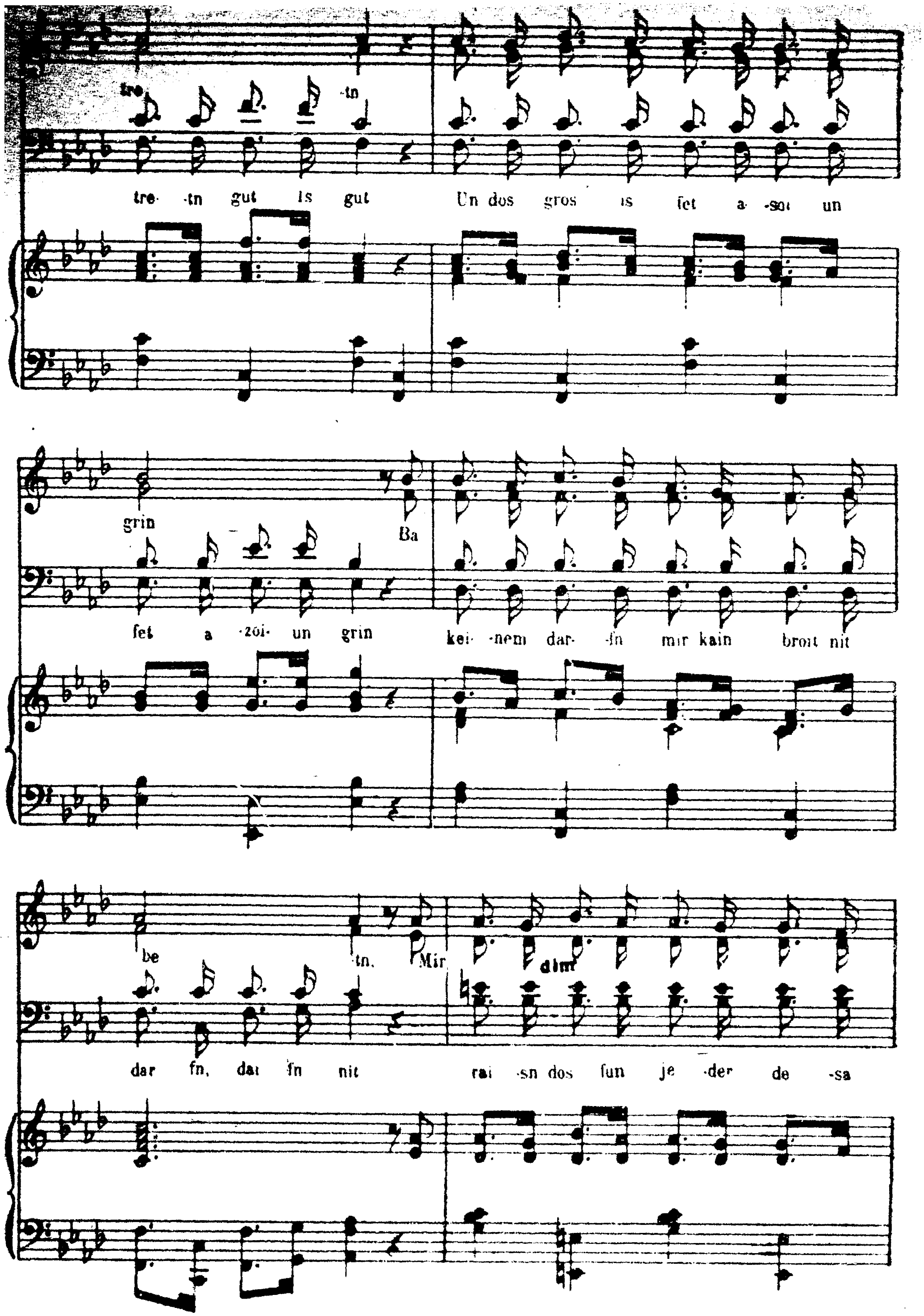
tre- -tn
tre- -tn gut is gut Un dos gros is fet a- -zoi un
grin Ba
fet a -zoi- un grin kei- -nem dar- -fn mir kain broit nit
be -tn. Mir
dim
dar fn, dar fn nit rai -sn dos fun je -der de -sa

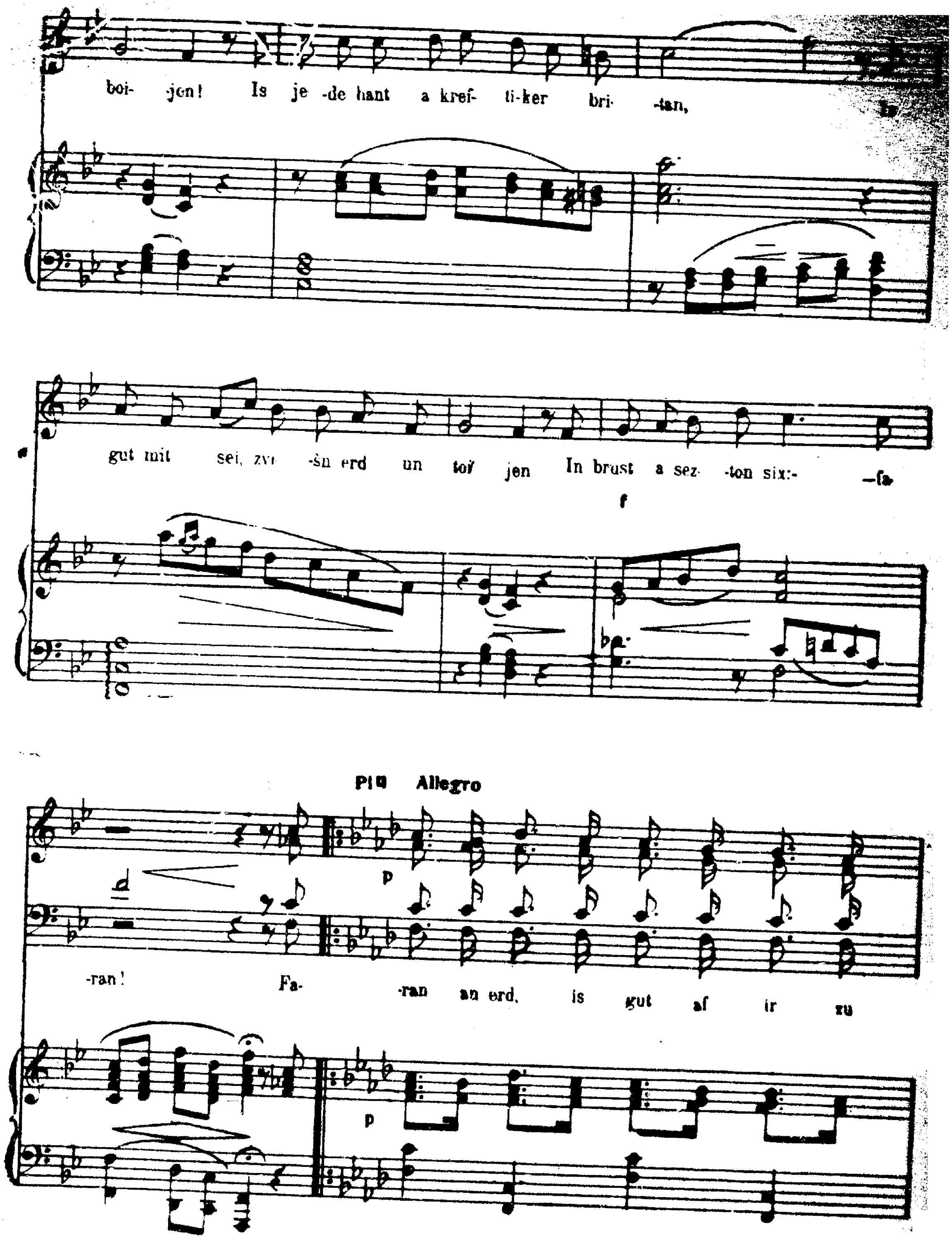
boi- -jen! Is je -de hant a kref- ti-ker bri- -tan,
gut mit sei, zvi -šn erd un toĭ jen In brust a sez- -ton six:- —fa
Più Allegro
-ran! Fa- -ran an erd, is gut af ir zu

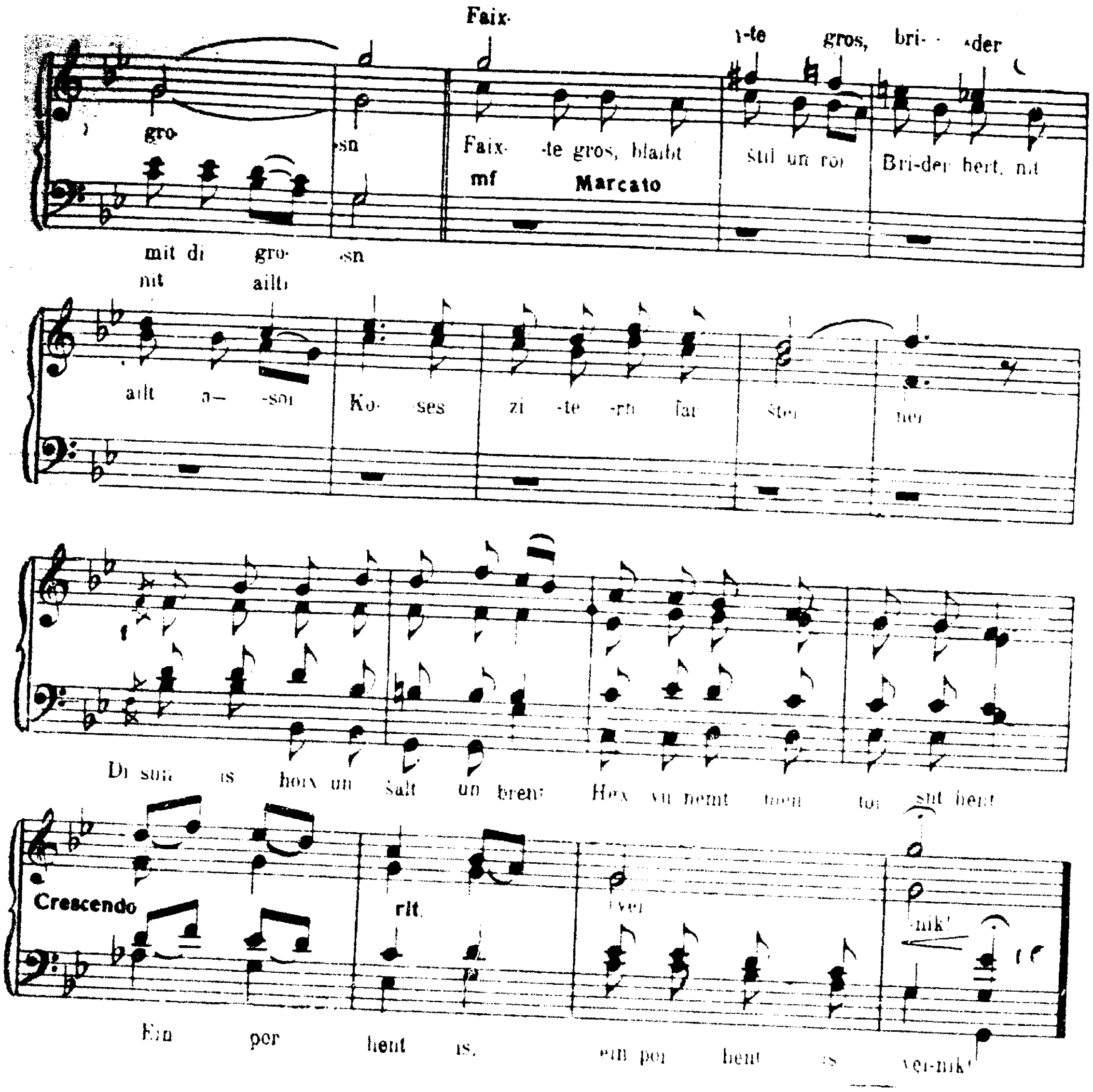

№ 5 Dos lid fun jiśuonikes

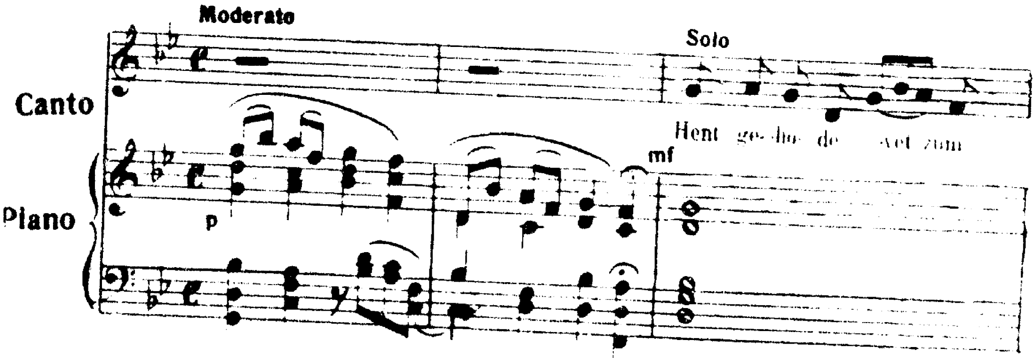

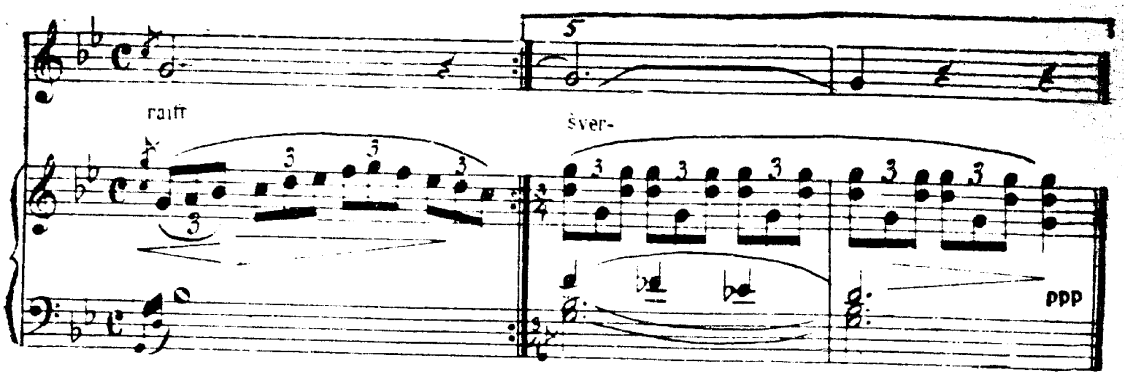

№ 4 Es klingt un blankt

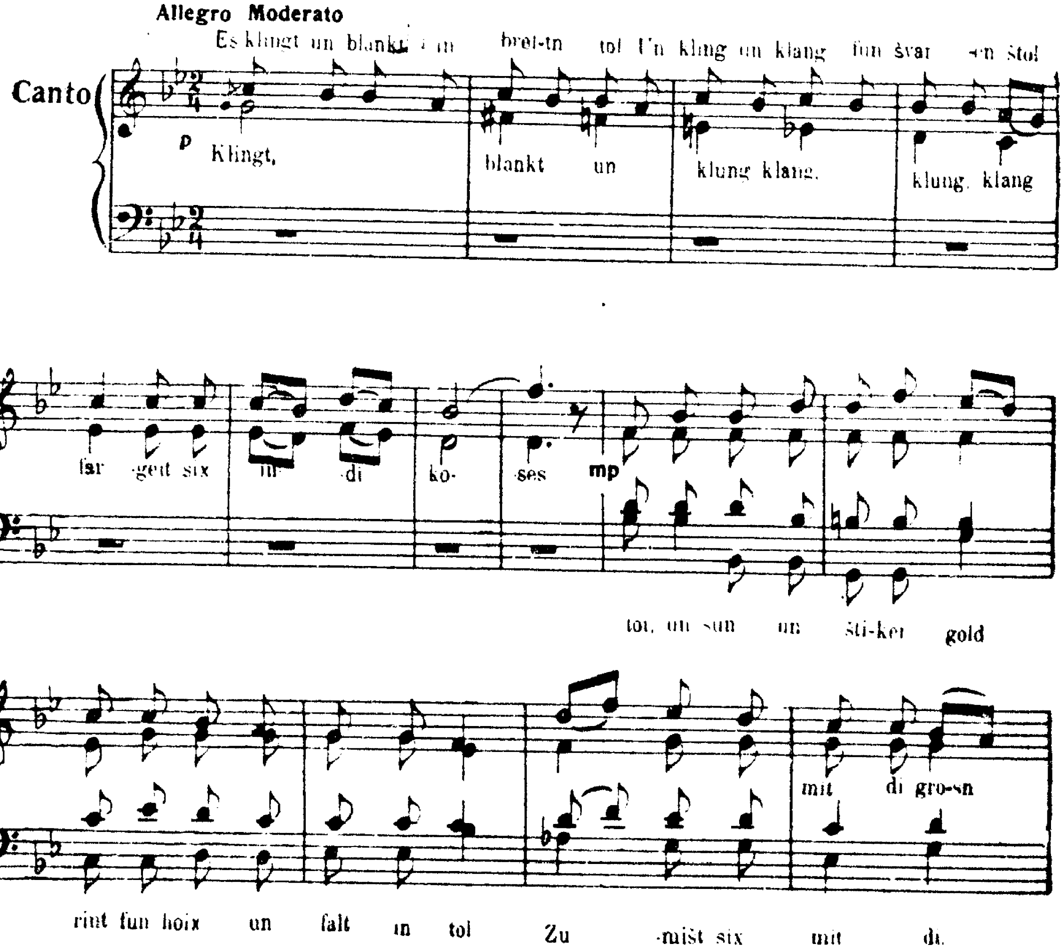

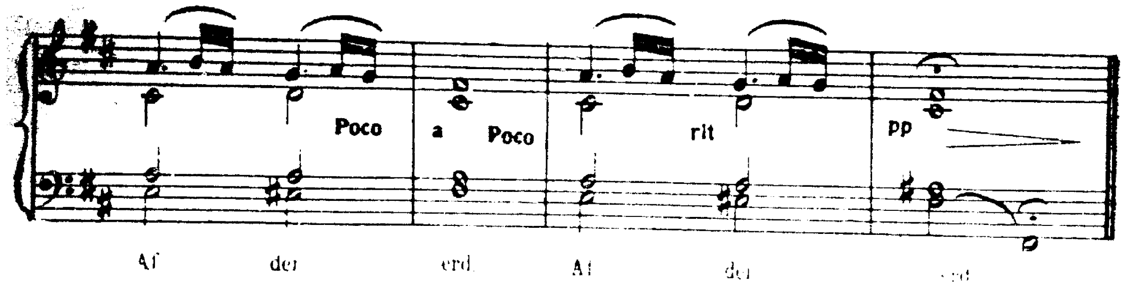
Poco a Poco rit pp
Af der erd. Af der erd

№ 3 Vig-lid

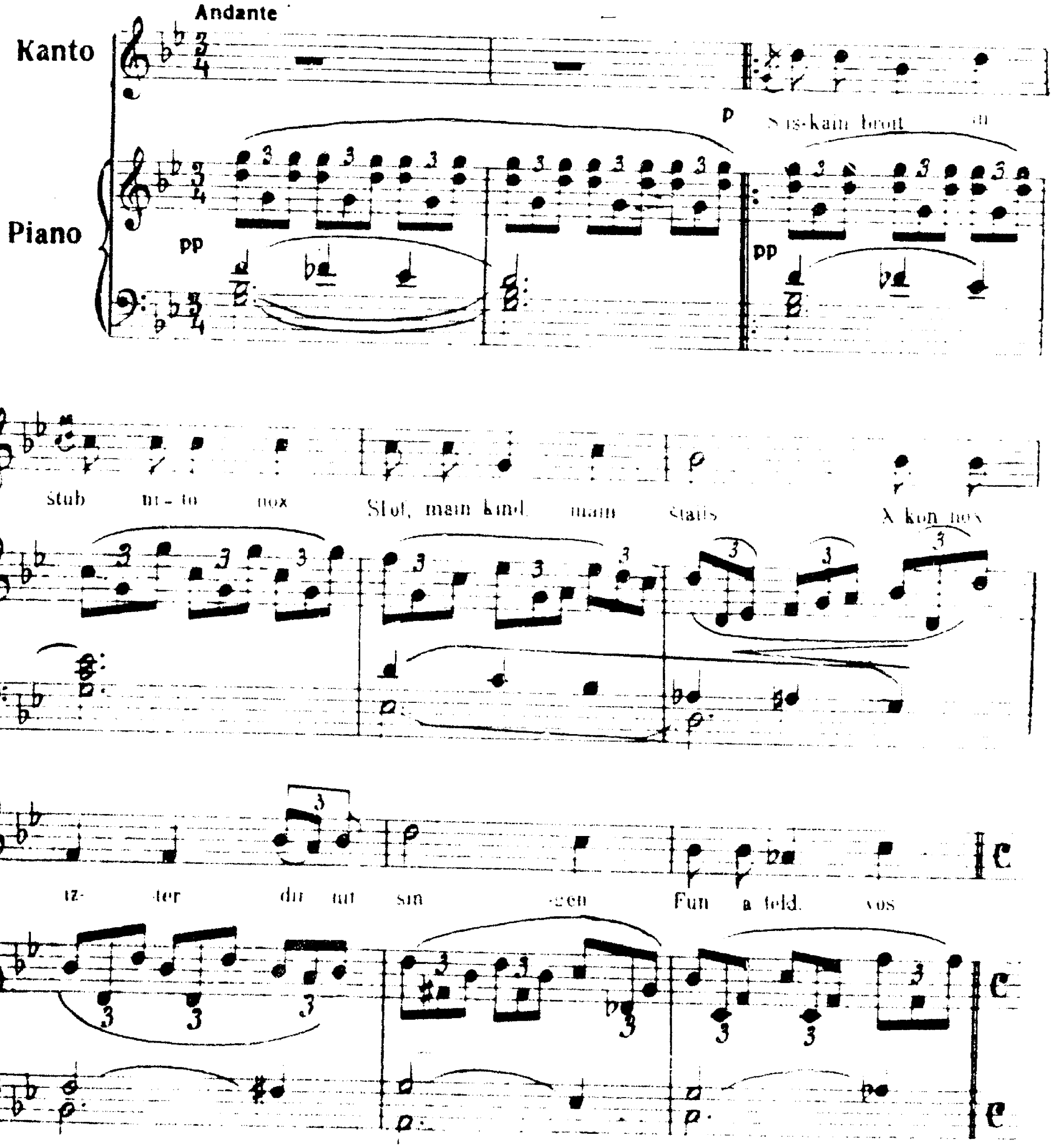
Andante
Kanto
Piano
pp
p
Sis-kain broit in
stub ni-to nox
Slof, main kind, main stats
A kon nox
iz-ter dir nit sin-gen
Fun a feld, vos

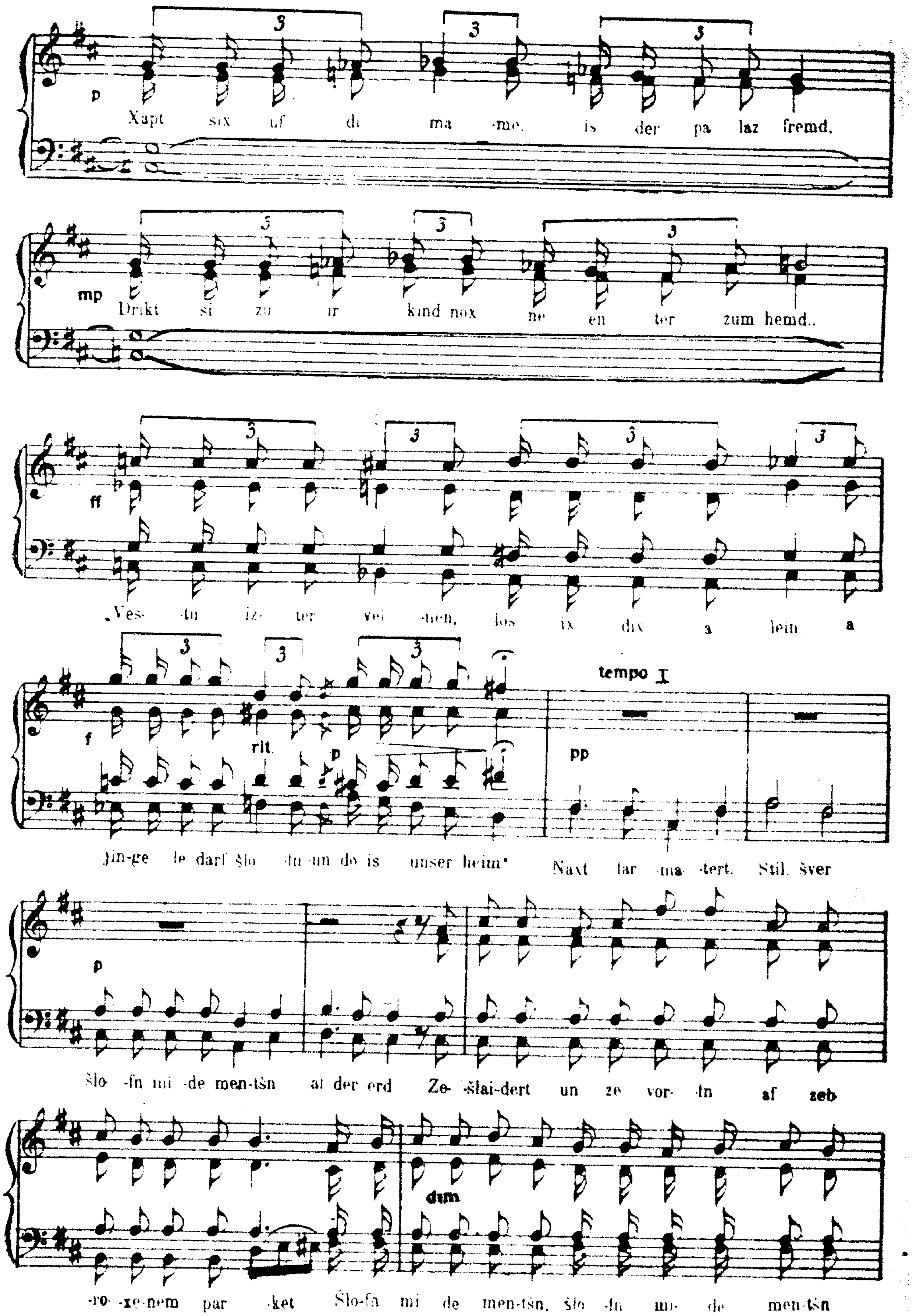
p
Xapt six uf di ma -me, is der pa laz fremd,
mp
Drikt si zu ir kind nox ne en ter zum hemd..
ff
„Ves- tu iz- ter vei -nen, los ix dix a lein a
f
rit.
p
tempo I
pp
jin-ge le darf Šlo -fn -un do is unser heim“ Naxt far ma -tert. Stil. Šver
p
Šlo -fn mi -de men-tšn af der erd Ze- -šlai-dert un ze vor- -fn af zeb-
dim
-ro -xe-nem par -ket Šlo-fn mi de men-tšn, šlo -fn mi- de men-tšn

№ 2 Naxt farmatert

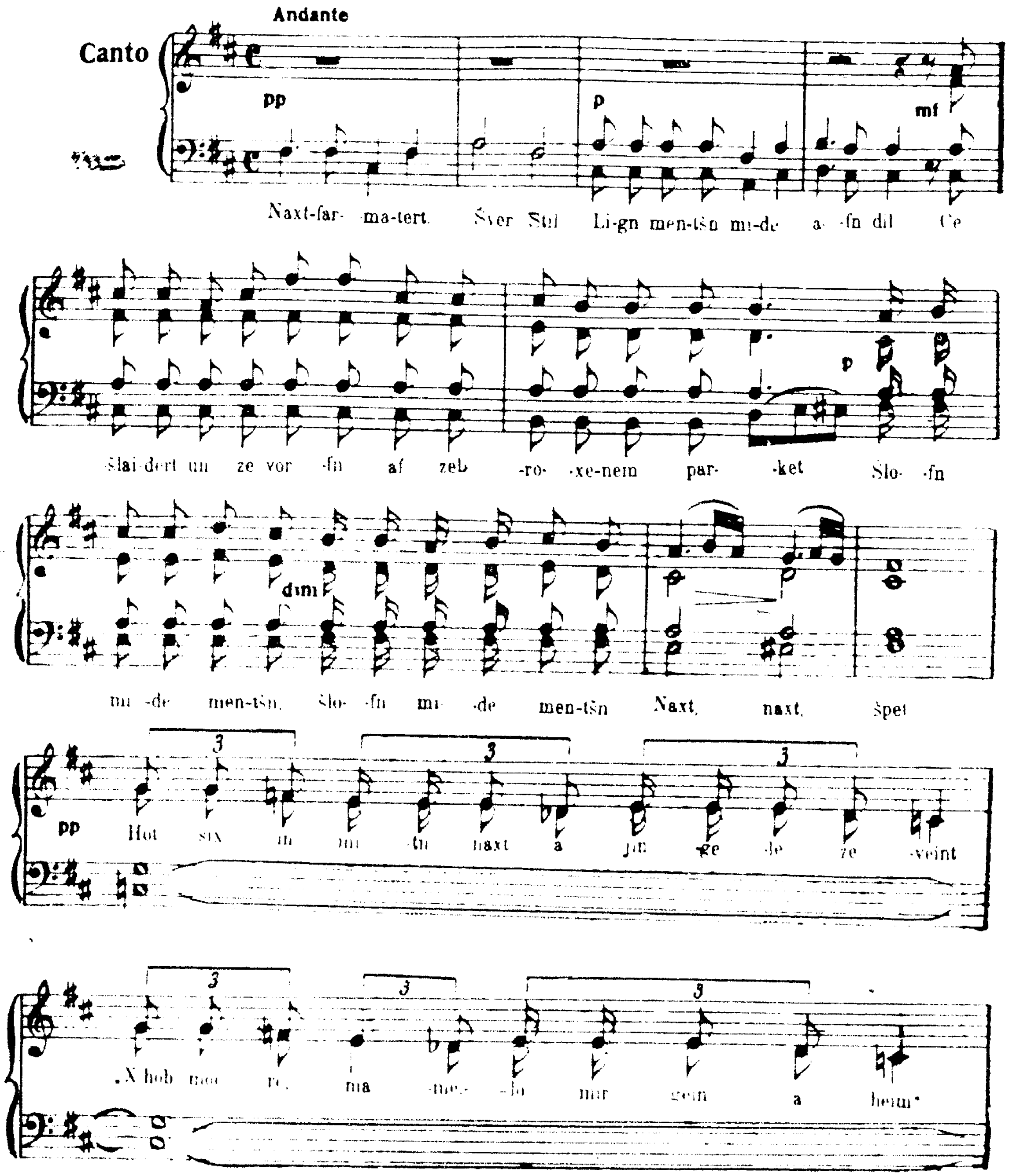

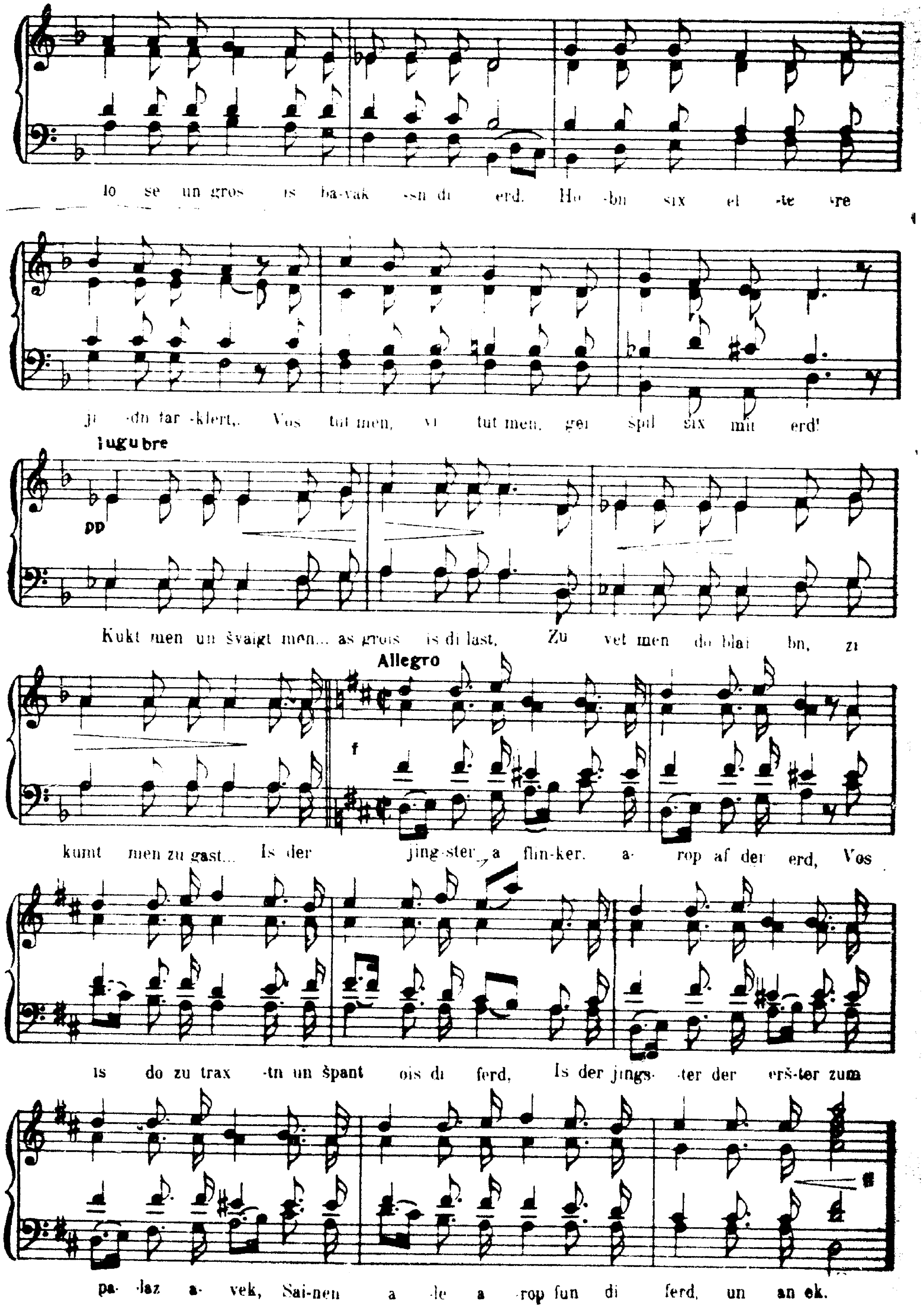
lo se un gros is ba-vak -sn di erd. Ho -bn six el -te -re
ji -dn far -klert,. Vos tut men, vi tut men, gei spil six mit erd!
lugubre
pp
Kukt men un švaigt men... as grois is di last, Zu vet men do blai bn, zi
kumt men zu gast... Is der
Allegro
f
jing-ster a flin-ker. a- rop af der erd, Vos
is do zu trax -tn un špant ois di ferd, Is der jings- -ter der erš-ter zum
pa- -laz a- vek, Sai-nen a -le a -rop fun di ferd, un an ek.

Broit
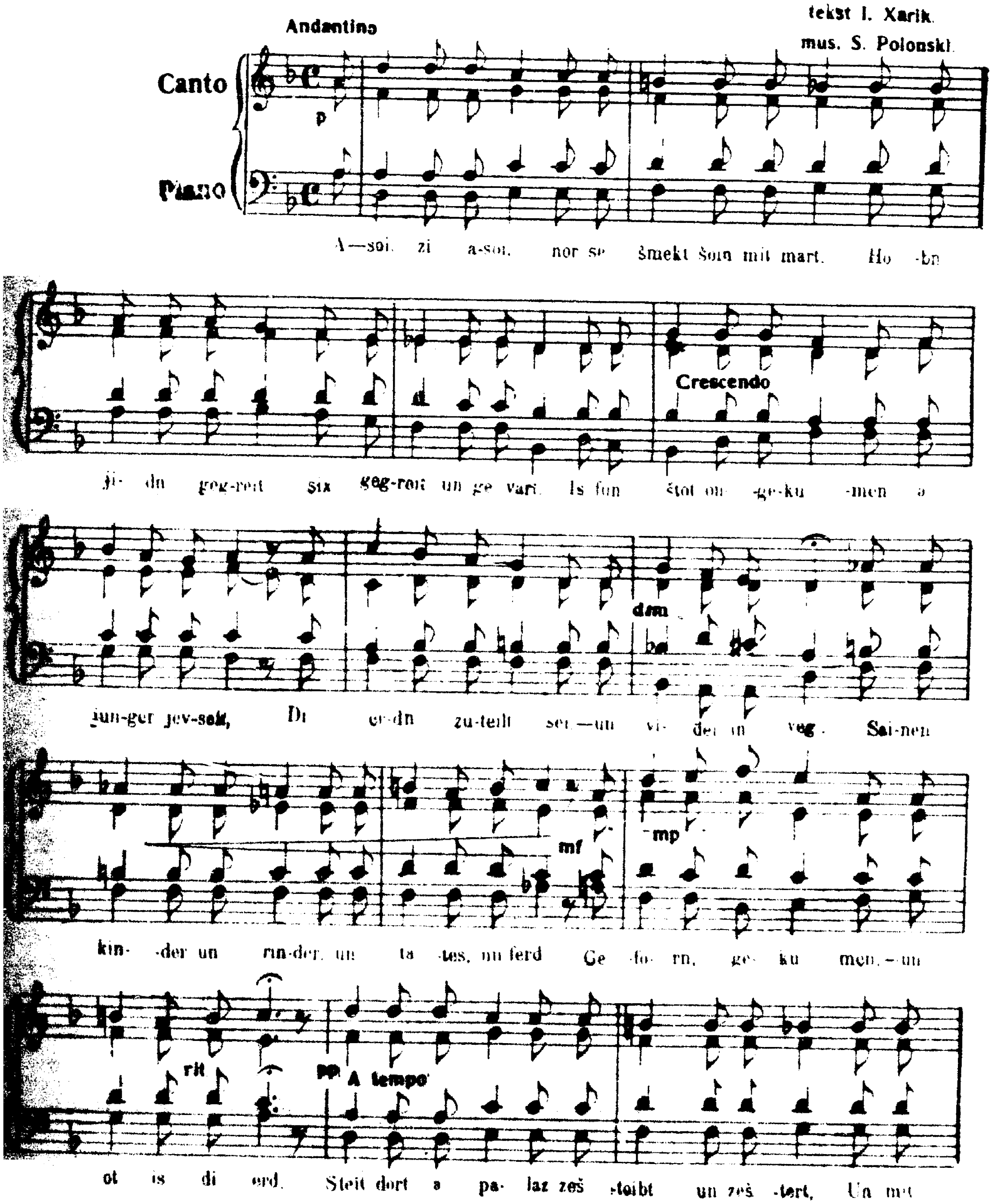
tekst I. Xarik.
mus. S. Polonski.